

Originalni naučni rad
Primljen 15.05.2017.
Odobren 22.11.2017.

NASILJE U PORODICI – OD KRIVIČNE PRIJAVE DO PRESUDE U REPUBLICI SRBIJI

Istraživači ukazuju u radu da je nasilje u porodici veoma kompleksna kriminološka, kriminalistička i pravna pojava. Broj podnetih krivičnih prijava za izvršenje delikta nasilje u porodici u negativnoj je korelaciji sa brojem optuženih i presuđenih lica. Rezultati u radu potvrđuju, da nije ispravno gledište, koje zastupaju autori i stručna praksa više od sedamdeset godina u Srbiji, da je rasvetljavanje krivičnih dela kao model rada organa otkrivanja efikasan. Da bi se dobio nalaz o odnosu negativne korelacije između prijavljenih, optuženih i osuđenih u istraživanju, primenjene su statistička metoda, analiza sadržaja, komparacije, korelacije, dedukcije i indukcije, opisa i sinteze čime je ostvaren cilj koji je postavljen istraživanjem, da se uoči i spozna gubitak zločina kod delikta nasilja u porodici.

Ključne reči: *krivična prijava, optuženi, osuđeni, nasilje u porodici, gubitak zločina*

* Pravni fakultet, Megatrend univerzitet, Beograd, Srbija. E-mail: savaskela@gmail.com

** Pravni fakultet, Megatrend univerzitet, Beograd, Srbija. E-mail: vjovicbg@gmail.com

1. Metodološki pristup

Istraživanje u ovom radu je usmereno na prikupljanje naučne građe, kako teorijske, tako i empirijske iz oblasti podnetih krivičnih prijava,¹ podignutih optužnica² i izrečenih presuda³ za delikt nasilje u porodici, s ciljem da se u uvodnom teorijskom istraživanju daju stanovišta jednog broja autora o pojmu nasilja kao i nasilja u porodici kako bismo mogli ustanoviti celovit pojmovno kategorijalni aparat u ovoj oblasti. Radi sveobuhvatnosti istraživanja, u ovom radu nije slučajno uzet kao problem nasilje jednog ili drugog partnera ili bilo kod drugog člana porodice⁴, već je to urađeno namerno da bi se načinio celovit pristup definisanju nasilja, sa težištem na nasilju u porodici. Generalna hipoteza istraživanja u ovom radu, glasi: „gubitak zločina kod krivičnog dela nasilje u porodici na prostoru Republike Srbije, izrazito je visok“.

Naučni i društveni cilj koji se pred autore ovog rada postavio bio je dubinsko istraživanje delikta nasilja u porodici s kriminalističko-pravnog aspekta istrage i legislative.⁵

Ovakav pristup zahtevao je da istraživanje ima dva dela, teorijski i empirijski.

2. Uvod i određenje nasilja

U literaturi kada se upotrebi izraz nasilje, autori koji pišu u oblasti kriminoloških, kriminalističkih i pravnih nauka, obično smatraju da je u pitanju nasilnički kriminalitet, kao specifičan vid društveno opasnih delikata. Đorđe Ignjatović u delu Kriminolo-

¹ Pod pojmom „Prijavljeno lice“ smatra se punoletni učinilac krivičnog dela protiv koga su postupak po krivičnoj prijavi i prethodni postupak završeni odlukom kojom je: odbačena prijava, prekinuta istraga, obustavljena istraga ili podneta optužnica – optužni predlog...

² „Optuženo lice“ je punoletno lice protiv koga je sudu podneta optužnica, optužni predlog ili privatna tužba; protiv koga je krivični postupak pravosnažno završen odlukom suda kojom je: odbačena privatna tužba, obustavljen postupak ili optužba odbačena, učinilac oslobođen od optužbe, optužba odbijena, prema neuračunljivom učinocu primenjena mera bezbednosti bez izricanja kazne ili učinilac proglašen krivim (proglašen krivim a oslobođen od kazne ili proglašen krivim uz izricanje krivične sankcije)...

³ Pod pojmom „osuđeno lice“ podrazumeva se punoletno lice koje je proglašeno krivim i prema kome su izrečene krivične sankcije...

⁴ U ovom radu pod pojmom porodica smatra se grupa individua objedinjena krvnim srodstvom ili na osnovu bračne veze, u kojoj pojedinci zajednički žive...

⁵ Krivičnim materijalnim zakonikom Republike Srbije, („Sl. glasnik RS“, br. 85/2005, 88/2005 – ispr., 107/2005 – ispr., 72/2009, 111/2009, 121/2012 i 104/2013) u Glavi devetnaest, „Krivična dela protiv braka i porodice“ u članu 194, propisano je krivično delo „Nasilje u porodici“: (1) Ko primenom nasilja, pretnjom da će napasti na život ili telo, drskim ili bezobzirnim ponašanjem ugrožava spokojstvo, telesni integritet ili duševno stanje člana svoje porodice, kazniće se zatvorom od tri meseca do tri godine; (2) Ako je pri izvršenju dela iz stava 1. ovog člana korišćeno oružje, opasno oruđe ili drugo sredstvo podobno da telo teško povredi ili zdravlje teško naruši, učinilac će se kazniti zatvorom od šest meseci do pet godina (vidi više KZRS)....

gija pitanje šta je nasilnički kriminalitet i koja dela u ovu kategoriju spadaju, smatra da u literaturi dominira gledište po kome ovu vrstu kriminaliteta „čine ona dela kod kojih se radi postizanja određenog cilja koristi napad na žrtvu ili se njime preti.“⁶

Angela Browne zastupa mišljenje da nasilje nije slučajno i bez unapred tačno određene žrtve, jer se odvija između osoba koje se međusobno poznaju (iako ne isključivo)⁷, a „žrtvama nasilja od strane bliskih lica, nanosi se više povreda od žrtava nasilja koje nisu poznavale prestupnika.“⁸ Prema Doob Dollardu, Mower Milleru⁹, agresija se označava kao „radnja čiji je cilj da nekom organizmu ili drugom objektu nanese štetu, iz ljutine besa, jarosti, uz agresiju kao instrument“.¹⁰

Nasilje je pojava imanentna svakom društvu i svim stepenima njegovog razvoja. Menjali su se oblici i načini nasilja, kao i način individualnog i društvenog reagovanja na ovu pojavu, ali su od svog postanka, pa do danas ljudi upotrebljavali silu prema drugima ili prema stvarima. Mada nekada i nužno, na nasilje kao na negativnu i neprihvatljivu društvenu pojavu društvo mora ragovati na određeni način. To reagovanje može biti i neki oblik zaštite, samoodbrane od nasilja, ali može značiti i kažnjavanje onih koji vrše nasilje.¹¹ Delikti nasilja, prema Ljubiši Lazareviću predstavljaju „svako inkriminisano ljudsko ponašanje kojim se upotrebom sile ili ozbiljne pretnje povređuju ili ugrožavaju pravno zaštićena dobra, odnosno delikt nasilja je protivpravna upotreba sile ili pretnje prema drugome odnosno prema stvarima.“¹²

3. Nasilje u porodici i stanovišta u teoriji

Wiwiam Straus, Norbert Steiner i Richard Gelles u svom poznatom delu Straus, i dr., *Violence in the America Family – Behind Closed Doors* navode da je: „nasilje u porodici najpopularniji nasilni kriminal u Americi“.¹³ Prema istraživanju koje su sproveli: „fizičko nasilje u američkim porodicama čini nešto više od 16%“. Nadalje, ovi autori ukazuju da je jedan u šest, američkih parova doživeo incident – fizički napad tokom 2009 godine“. Iako alkohol nije nužno uključen u svim slučajevima nasilja u porodici smatraju da će vam bilo policajac, vozač hitne pomoći ili lekar reći da je uključen u velikom procentu u ovom zločinu i svakako u većini nasilnih incidenata“.¹⁴ Oni dalje

⁶ Dorđe Ignjatović (2007): *Kriminologija*, Pravni fakultet u Beograd, Beograd, 146.

⁷ Angela Browne (1987): *When Bettered Woman Kill*, New York

⁸ Angela Brown (1987): *When Bettered Women Kill*, New York, 56.

⁹ Doob Dollard, Mower Miller (1961): *Frustration and Aggression*, University of Cologne.

¹⁰ Doob Dollardu, Mower Milleru (1961): *Frustration and Aggression*, 131.

¹¹ Ljubiša Lazarević (2002): *Delikti nasilja-krivičnopravni aspekt*, 11.

¹² Ljubiša Lazarević, 15.

¹³ Wiwiam Straus, Norbert Steiner, Richard Gelles (2009): *Violence in the America Family-Behind Closed Doors*, New Jersey.

¹⁴ Prema istraživanju i rezultatima do kojih su došli (Марија Лукић, Слађана Јовановић (2001): *Насиље у породици-насиље у присуству власти*, Београд. Друго је породица:

primećuju, da je porodica sistem, što znači da se nasilje u bilo kom delu porodice prenosi u svaki njen deo. Žena zlostavljana je primarni pokazatelj zlostavljanja dece i obrnuto. Ovaj sistem nasilja u porodici je toliko tačan da ako je porodični pas vezan u dvorištu i zlostavljan ukazuje da je u kući porodice pretučen neki njen član, takođe.¹⁵

Kako primećuje Đorđe Ignjatović u već citiranom delu Kriminologija, „porodica u današnje vreme, sve manje podseća na osnovnu ćeliju zdravog društva.” Isti autor dalje navodi: „odnose između njenih članova, kako pokazuju mnogobrojna istraživanja, često karakterišu sve vrste zloupotreba i nasilja”.¹⁶ Prema ovom autoru žrtve su: „deca, stari roditelji, supružnici, bivši bračni drugovi, kao i druga lica koja žive zajedno, a nisu u krvnoj ili bračnoj vezi“. Ovo je osnov navodi Ignjatović, za razlikovanje dve vrste nasilničkog kriminaliteta u porodici, deleći ga na: a) kriminalitet partnera i b) međugeneracijski kriminalitet.¹⁷ Kada govore o nasilju među partnerima, Michael Jonson i Kathleen Ferraro smatraju: „da se ono može grupisati u nekoliko grupa: konvencionalnu, terorisanje partnera, nasilan otpor, uzajamno nasilje, nasilje primenjeno kako bi se partner sprečio da napusti zajednicu”.¹⁸

David Krech, Richard Crutehfield smatraju „da je za nasilje u porodici¹⁹ karakteristično sledeće²⁰: a) prostorna i fizička blizina; b) psihološke blizine naslednika; c) sličnost individua u nekim atributima.”²¹

nasilje u porodici-nasilje u prisustvu vlasti, 2001) pokazuju da muškarci čine oko 8% viktimizovane populacije. Prvo sklonište prema autoru (Andrew Karmen (2004): *Crime Victims: An Introduction to Victimology*, eight edition, Belmont, za zlostavljane muškarce u Sjedinjenim Američkim Državama otvorena je posebna ustanova 1993. u mestu Sent Pol, država Minesota. On dalje nalazi u rezultatima svojih istraživanja da muškarci koji se nalaze u toj ustanovi imaju manje problema materijalne prirode, da su ređe u odnosu na žene progonjeni da napuste ustanovu.

¹⁵ Wiwian Straus et. al. (2009): *Violence in the America Family- Behind Closed Doors*.

¹⁶ Đorđe Ignjatović, 147.

¹⁷ Đorđe Ignjatović, 147.

¹⁸ Michael Jonson, Kathleen Ferraro (2000): *Research on domestic violence in 1990s: Making distinctions*, *Journal of Marriage and the Family* (Navedeno prema: Đorđe Ignjatović, *Kriminologija*, 2007:147).

¹⁹ Pod nasiljem u porodici Porodični zakon propisuje sledeće radnje: nanošenje ili pokušaj nanošenja telesne povrede; izazivanje straha pretnjom ubistva ili nanošenja telesne povrede članu porodice ili njemu bliskom licu; prisiljavanje na seksualni odnos; navođenje na seksualni odnos ili seksualni odnos sa licem koje nije navršilo 14. godinu života ili nemoćnim licem; ograničavanje slobode kretanja ili komuniciranja sa trećim licima; vređanje, kao i svako drugo drsko, bezobzirno i zlonamerno ponašanje. Nasilje u porodici može da se ispoljava u različitim oblicima.

²⁰ Koliko je nasilje u porodici veliki problem moglo se videti na VIII Kongresu Ujedinjenih Nacija za prevenciju zločina i postupanje sa prestupnicima, koji je održan u Havani 1990, kada je usvojena posebna Rezolucija o nasilju u porodici, gde se ne notiraju samo problemi iz ove oblasti života, već se daju mogući pravci kretanja kako međunarodne zajednice tako i nacionalnih država, radi iznalaženja adekvatnih rešenja.

²¹ David Krech, Richard Crutehfield (2010): *General Psychology*.

Prema poznatim autorima Edwin Sutherlandu, Donald Cressey i Davidu Luckenbill „gubljenje zločina može se prikazati u vidu levka na čijem su širem kraju prijavljena lica kao počinioци određenog delikta, na užem broj optuženih i još užem broj osuđenih lica od broja prijavljenih i optuženih, dok je najuži deo onaj koji prikazuje broj pravno-snažno osuđenih i onih koji se nalaze na izdržavanju izrečene kazne zatvora“²² Upravo ovaj odnos biće podvrgnut istraživanju u drugom delu rada, čime bismo došli do rezultata a time i nalaza o stanju gubitka zločina u Srbiji, kod delikta nasilja u porodici.

4. Analiza i rasprava rezultata istraživanja

U ovom delu rada izneti su rezultati empirijskog istraživanja i korelacija gubitka zločina na osnovu analize i rasprave nalaza o broju²³: prijavljenih, optuženih i osuđenih punoletnih lica oba pola, za krivično delo nasilje u porodici u periodu od 2007 do 2015²⁴.

Tabela broj 1. – prikazuje korelaciju odnos gubitka zločina prema broju podnetih krivičnih prijava, optužnica i presuda u istraživanom periodu 2007. god.

Naziv krivičnog dela	Prijavljeni	Optuženi	Osuđeni
Nasilje u porodici	2550	1495	1312

Izvor: Republički zavod za statistiku, stat.gov.rs , Bilten broj 467. ISSN-0354-3641.²⁵

Tabela 2. – prikazuje rezultat istraživanja primenom statističke metode i korelacije, odnosa prijavljenih, optuženih i osuđenih punoletnih lica u 2007. godini po polu

Nasilje u porodici	Prijavljena		Optužena		Osuđena	
	muški	ženski	muški	ženski	muški	ženski
God/2007	2377	173	1422	73	1254	58

Izvor: Republički zavod za statistiku, stat.gov.rs Bilten broj 467. ISSN-0354-3641.²⁶

²² Edwin Sutherlandu and Donald Cressey, David Luckenbill (1992): *Principles of Criminology*, eleventh edition, Maryland (navedeno prema Đorđu Ignjatoviću, *Kriminologija*, 2007:78).

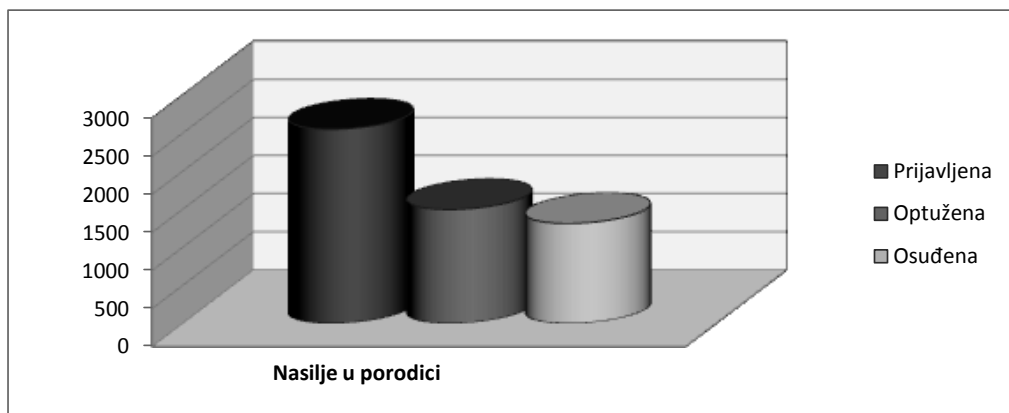
²³ Đorđe Ignjatović, 78.

²⁴ Republički statistički zavod, Bilten 467, 514, 529, 546, 558, 576, 588, 603, i 617), ISSN 0354-3641.

²⁵ Republički zavod za statistiku, stat.gov.rs – dostupan 07. 02. 2017. godine. Bilten broj 467. ISSN-0354-3641.

²⁶ Republički zavod za statistiku, stat.gov.rs - dostupan 07. 02. 2017. godine. Bilten broj 467. ISSN-0354-3641.

Grafikon br. 1. – prikazuje nalaze iz rezultata empirijskog istraživanja i njihove analize i rasprave, u korelaciji iz istraživnog uzorka: prijavljenih, optuženih i osuđenih građana u navedenom periodu

Izvor: Republički zavod za statistiku, stat.gov.rs Bilten broj 467. ISSN-0354-3641.²⁷

Iz rezultata istraživanja uočava se izrazito visok gubitak zločina i negativna korelacija broja prijavljenih lica i broja optuženih tokom 2007. godine koji čine 41% (vidi tabela 1 i 2, grafikon 1) od ukupnog broja prijavljenih osoba oba pola. Istraživanja daju saznanja da je još izraženija negativna korelacija između ukupnog broja prijavljenih i broja osuđenih lica, što čini 49% (vidi tabela 1 i 2, grafikon 1). Nešto je manji gubitak zločina kod optuženih i broja osuđenih lica koji se kreće u granicama od (12%) ili 88% osuđenih od broja optuženih (vidi: tabela 1 i 2, grafikon 1). Nalaz takođe ukazuje da je gubitak zločina kod osoba ženskog pola između broja prijavljenih kao izvršioци i osuđenih na granici od 64% (vidi tabelu 1 i 2, grafikon 1) odnosno (58 od 173).

Tabela 3.- prikazuje gubitak zločina i korelaciju između podnetih krivičnih prijava, optužnica i presuda u istraživanom periodu-prijavljena, optužena i osuđena lica u 2008. godini

Naziv krivičnog dela	Prijavljena	Optužena	Osuđena
Nasilje u porodici	3276	1898	1681

Izvor: Republički zavod za statistiku, stat.gov.rs Bilten broj 514. ISSN-0354-3641.²⁸

²⁷ Republički zavod za statistiku, stat.gov.rs - dostupan 07. 02. 2017. godine. Bilten broj 467. ISSN-0354-3641.

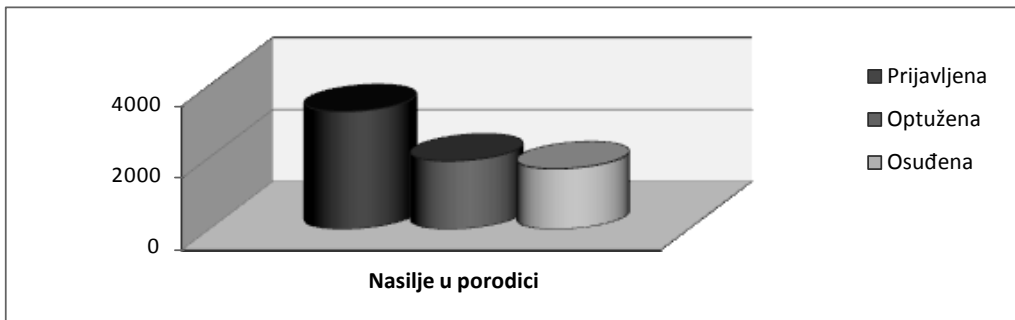
²⁸ Republički zavod za statistiku, stat.gov.rs - dostupan 07. 02. 2017. godine. Bilten broj 514. ISSN-0354-3641.

Tabela 4. – prikazuje rezultat istraživanja primenom statističke metode i korelacije, odnosa prijavljenih, optuženih i osuđenih lica u 2008. godini u Republici Srbiji po polu

Nasilje u porodici	Prijavljena		Optužena		Osuđena	
	muški	ženski	muški	ženski	muški	ženski
God/2008	3016	260	1798	100	1606	75

Izvor: Republički zavod za statistiku, stat.gov.rs Bilten broj 514. ISSN-0354-3641.²⁹

Grafikon br. 2. – prikazuje nalaze iz rezultata empirijskog istraživanja i njihove analize u korelaciji iz istraživanog uzorka: prijavljenih, optuženih i osuđenih građana u navedenom periodu

Izvor: Republički zavod za statistiku, stat.gov.rs , Bilten broj 514. ISSN-0354-3641.³⁰

Rezultat istraživanja upućuje nas na zaključak da je vidljiva izrazito pozitivna korelacija gubitka zločina tokom 2008. godine kod broja prijavljenih lica i broja optuženih, koja čini 42% od ukupnog broja prijavljenih. Rezultati istraživanja daju saznanja da je još izraženiji gubitak zločina između broja prijavljenih i broja osuđenih lica, što čini 49% od ukupnog broja prijavljenih lica oba pola. Nešto je povoljnija korelacija gubitka zločina kod broja optuženih i broja osuđenih, koja se kreće u granicama od (12%) ili 88% osuđenih od broja optuženih lica oba pola. Kod osoba ženskog pola (vidi tabelu, 3 i 4, grafikon, 2) kada se metodom korelacije istražuju prikupljeni podaci, nalaz ukazuje da je kod odnosa prijavljenih i osuđenih osoba gubitak zločina na granici od 72%, odnosno (75 od 260) (vidi tabelu 3 i 4, grafikon 2), dakle presuđeno je samo u 28% slučajeva od broja podnetih krivičnih prijava.

²⁹ Republički zavod za statistiku, stat.gov.rs - dostupan 07. 02. 2017. godine. Bilten broj 514. ISSN-0354-3641.

³⁰ Republički zavod za statistiku, stat.gov.rs - dostupan 07. 02. 2017. godine. Bilten broj 514. ISSN-0354-3641.

Tabela 5.- prikazuje gubitak zločina u korelaciji podnetih prijava, optužnica i presuda u istraživanom periodu-prijavljena, optužena i osuđena lica u 2009. godini

Naziv krivičnog dela	Prijavljena	Optužena	Osuđena
Nasilje u porodici	3384	2115	1850

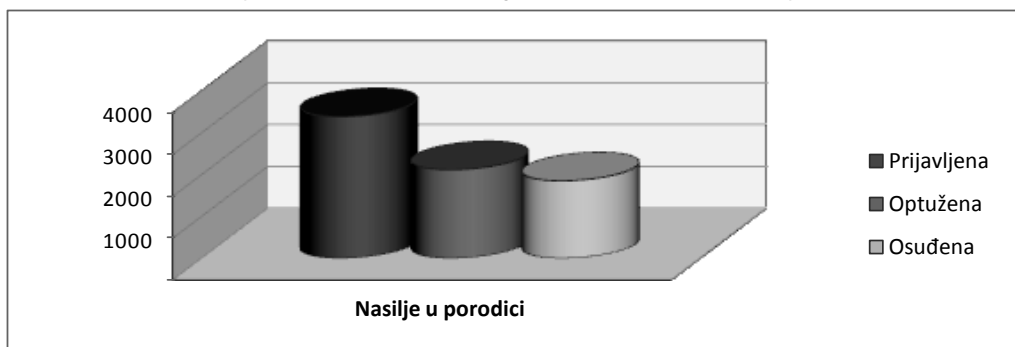
Izvor: Republički zavod za statistiku, stat.gov.rs , Bilten broj 529. ISSN-0354-3641.³¹

Tabela 6. – prikazuje rezultat istraživanja gubitka zločina primenom statističke metode i korelacije odnosa prijavljenih, optuženih i osuđenih lica u periodu 2009. godini po polu

Nasilje u porodici	Prijavljena		Optužena		Osuđena	
	muški	ženski	muški	ženski	muški	ženski
God/2009	3093	291	1979	136	1739	111

Izvor: Republički zavod za statistiku, stat.gov.rs Bilten broj 529. ISSN-0354-3641³².

Grafikon br. 3. – prikazuje nalaze iz rezultata empirijskog istraživanja i njihove analize u korelaciji iz istraživanog uzorka: prijavljenih, optuženih i osuđenih građana u navedenom periodu

Izvor: Republički zavod za statistiku, stat.gov.rs Bilten broj 529. ISSN-0354-3641.³³

Iz nalaza istraživanja uočava se gubitak zločina i izrazito negativna korelacija broja prijavljenih lica i broja optuženih za izvršenje delikta nasilje u porodici,

³¹ Republički zavod za statistiku, stat.gov.rs - dostupan 07. 02. 2017. godine. Bilten broj 529. ISSN-0354-3641.

³² Republički zavod za statistiku, stat.gov.rs - dostupan 07. 02. 2017. godine. Bilten broj 529. ISSN-0354-3641.

³³ Republički zavod za statistiku, stat.gov.rs - dostupan 07. 02. 2017. godine. Bilten broj 529. ISSN-0354-3641.

koja čini 38% od ukupnog broja prijavljenih lica oba pola tokom 2009. godine. Nadalje, rezultati istraživanja daju saznanja da je još izraženija negativna korelacija između broja prijavljenih i broja osuđenih lica, što čini 45% od ukupnog broja prijavljenih. Nešto je povoljnija korelacija broja optuženih i broja osuđenih lica koja se kreće u granicama od 87,4% osuđenih od broja optuženih, (vidi tabelu 5 i 6, grafikon 3) odnosno (1850 od 2115). Nalaz iz istraživanja upućuje da je gubitak zločina kada je izvršilac osoba ženskog pola 62%, odnosno (111 od 291) (vidi tabela 5 i 6, grafikon 3).

Tabela 7. – prikazuje statistički odnos broja podnetih prijava, optužnica i presuda u istraživanom periodu-prijavljena, optužena i osuđena lica u 2010. godini

Naziv krivičnog dela	Prijavljena	Optužena	Osuđena
Nasilje u porodici	2837	1228	1059

Izvor: Republički zavod za statistiku, stat.gov.rs Bilten broj 546. ISSN-0354-3641.³⁴

Tabela 8. – prikazuje rezultat istraživanja primenom statističke metode i korelacije odnosa prijavljenih, optuženih i osuđenih lica u 2010. godini po polu

Nasilje u porodici	Prijavljena		Optužena		Osuđena	
	muški	ženski	muški	ženski	muški	ženski
God/2010	2619	218	1159	69	1004	55

Izvor: Republički zavod za statistiku, stat.gov.rs Bilten broj 546. ISSN-0354-3641.³⁵

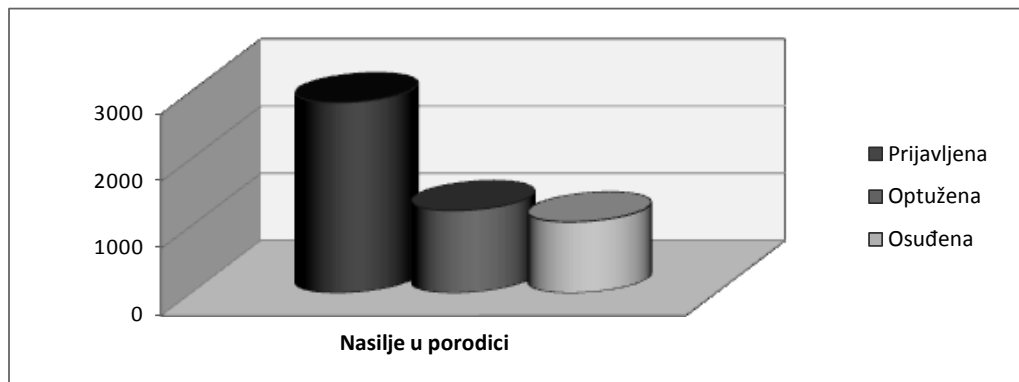
Analizom rezultata istraživanja za period 2010. godine uočava se gubitak zločina kod broja prijavljenih lica i broja optuženih za krivično delo nasilje u porodici, što čini 57% od ukupnog broja podnetih krivičnih prijava, a u odnosu prijavljeni i osuđeni gubitak zločina je na granici od 63%, oba pola. Nalazi istraživanja daju saznanja, da je takođe izražen gubitak zločina između broja prijavljenih i broja osuđenih lica muškog pola, što čini 62% od ukupnog broja podnetih krivičnih prijava protiv osoba muškog pola. Nešto je povoljnija korelacija i manji gubitak zločina od broja optuženih i broja osuđenih lica koja se kreće u granicama (14%) odnosno 87% osuđenih ili (1004 od 1159) (v. tabela 7 i 8, grafikon 4). Kao i u prethodnim godinama istraživanog perioda vidljiv je gubitak zločina u korelaciji podnetih krivičnih prijava za krivično delo nasilje u porodici

³⁴ Republički zavod za statistiku, stat.gov.rs – dostupan 07. 02. 2017. godine. Bilten broj 529. ISSN-0354-3641.

³⁵ Republički zavod za statistiku, stat.gov.rs – dostupan 07. 02. 2017. godine. Bilten broj 529. ISSN-0354-3641.

protiv osoba ženskog pola, sa brojem presuđenih, koji se nalazi na nivou od 75% odnosno (55 od 218) (v. tabela 7 i 8, grafikon 4).

Grafikon br. 4. – prikazuje gubitak zločina iz nalaze empirijskog istraživanja i njihove analize u korelaciji iz istraživanog uzorka: prijavljenih, optuženih i osuđenih građana u navedenom periodu

Izvor: Republički zavod za statistiku, stat.gov.rs Bilten broj 546. ISSN-0354-3641.³⁶

Tabela 9. – prikazuje statistički odnos broja podnetih prijava, optužnica i presuda u istraživanom periodu-prijavljena, optužena i osuđena lica u 2011. godini.

Naziv krivičnog dela	Prijavljena	Optužena	Osuđena
Nasilje u porodici	3550	1918	1616

Izvor: Republički zavod za statistiku, stat.gov.rs Bilten broj 558. ISSN-0354-3641.³⁷

Tabela 10. – prikazuje rezultat istraživanja primenom statističke metode i korelacije, odnosa prijavljenih, optuženih i osuđenih lica u 2011. godini u Republici Srbiji po polu

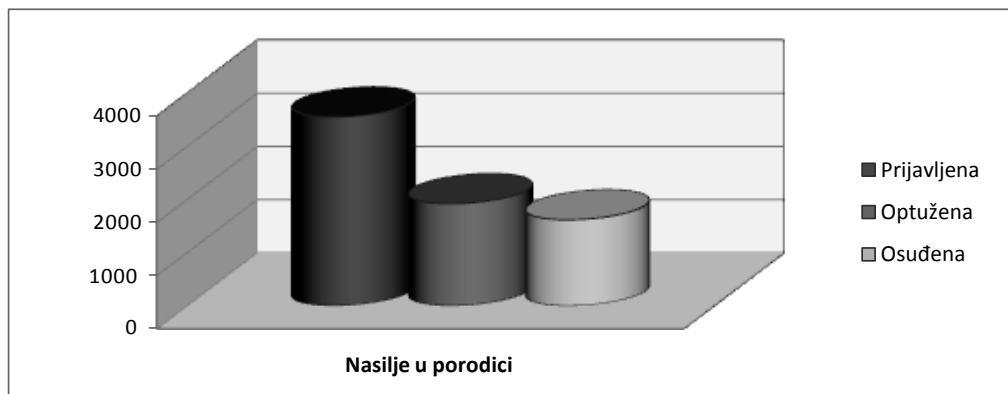
Nasilje u porodici	Prijavljena		Optužena		Osuđena	
	muški	ženski	muški	ženski	muški	ženski
Pol						
God/2011	3268	282	1819	109	1535	81

Izvor: Republički zavod za statistiku, stat.gov.rs Bilten broj 558. ISSN-0354-3641

³⁶ Republički zavod za statistiku, stat.gov.rs – dostupan 07. 02. 2017. godine. Bilten broj 529. ISSN-0354-3641.

³⁷ Izvor-Republički zavod za statistiku, stat.gov.rs- dostupan 05. 03. 2017. godine. Bilten broj 558. ISSN-0354-3641

Grafikon br. 5. – prikazuje nalaze gubitka zločina iz empirijskog istraživanja i njihove analize u korelaciji iz istraživanog uzorka: prijavljenih, optuženih i osuđenih građana u navedenom periodu

Izvor: Republički zavod za statistiku, stat.gov.rs Bilten broj 558. ISSN-0354-3641

U 2011. godini uočava se izraziti gubitak zločina i negativna korelacija između broja prijavljenih i optuženih lica, koji čini 56%. Daljom analizom se primećuje da rezultati istraživanja daju saznanja da je izražen gubitak zločina između broja prijavljenih i broja osuđenih lica muškog pola, što čini 53% od ukupnog broja prijavljenih za izvršenje delikta nasilje u porodici. Nešto je povoljnija korelacija ali još uvek negativna i vidljiv gubitak zločina od broja optuženih i broja osuđenih lica koja se kreće u granicama od (15%) ili 85% osuđenih od broja optuženih (v. tabela 9 i 10, grafikon 5). Izražena gubitka zločina iz nalaza naročito je vidljiva kod osoba ženskog pola gde je odnos broja prijavljenih za izvršenje krivičnog dela nasilje u porodici u odnosu na broj presuđenih na nivou od 71% odnosno (81 od 282) (v. tabela 9, 10, grafikon 5). Sa druge strane takođe iz nalaza uočavamo da je kod osoba muškog pola gubitak zločina značajno manji nego kod osoba ženskog pola i nalazi se na 53% odnosno (1535 od 3268) (v. tabela 9 i 10, grafikon 5).

Tabela 11. – prikazuje gubitak zločina između podnetih prijava, optužnica i presuda u istraživanom periodu-prijavljena, optužena i osuđena lica u 2012. godini

Naziv krivičnog dela	Prijavljena	Optužena	Osuđena
Nasilje u porodici	3624	1827	1472

Izvor: Republički zavod za statistiku, stat.gov.rs Bilten broj 576. ISSN-0354-3641³⁸

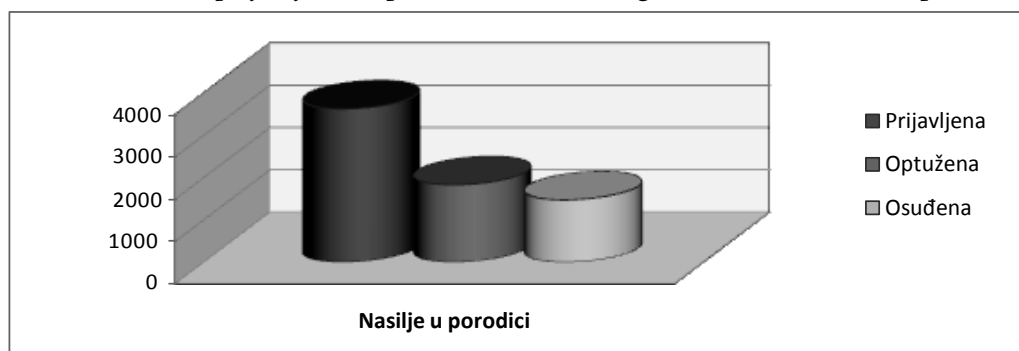
³⁸ Izvor-Republički zavod za statistiku, stat.gov.rs – dostupan 07. 02. 2017. godine. Bilten broj 576. ISSN-0354-3641

Tabela 12. – prikazuje rezultat istraživanja primenom statističke metode i korelacije, odnosa prijavljenih, optuženih i osuđenih lica u 2012. godini u prema polu

Nasilje u porodici	Prijavljena		Optužena		Osuđena	
Pol	muški	ženski	muški	ženski	muški	ženski
God/2012	3310	314	1717	110	1396	76

Izvor: Republički zavod za statistiku, stat.gov.rs Bilten broj 576. ISSN-0354-3641³⁹

Grafikon br. 6.- prikazuje nalaze iz rezultata empirijskog istraživanja i njihove analize i rasprave, u korelaciji iz istraživanog uzorka: prijavljenih, optuženih i osuđenih građana u navedenom periodu

Izvor: Republički zavod za statistiku, stat.gov.rs Bilten broj 576. ISSN-0354-3641⁴⁰

Korelacijom dobijenih nalaza iz istraživanja uočava se da je gubitak zločina u periodu 2012. godine na granici od 51% od ukupnog broja prijavljenih-podne-
tih krivičnih prijava za izvršenje krivičnog dela nasilje u porodici i broja osuđe-
nih lica oba pola. Iz nalaza istraživanja može se izvesti zaključak, da je izražen
gubitak zločina od 59% i negativna korelacija između broja prijavljenih i broja
osuđenih lica oba pola. Nešto je manji gubitak zločina u odnosu broja optuženih
i osuđenih lica oba pola i nalazi se na granici od 28% odnosno (72% osuđenih)
ili (1472 od 1827) (v. tabela 11 i 12, grafikon 6). Uočavamo da se uspeh tužilaštva
nalazi na nivou od 81% od broja optuženih (v. tabela 11 i 12, grafikon 6). Nalaz
ukazuje da je gubitak zločina izraženiji kod osoba ženskog pola gde je broj osu-
đenih na osnovu broja prijavljenih kao izvršilaca krivičnog dela nasilje u porodici
na granici od 76% ili (76 od 314) (v. tabela 11 i 12, grafikon 6). Dakle, kod osoba

³⁹ Izvor-Republički zavod za statistiku, stat.gov.rs – dostupan 07. 02. 2017. godine. Bilten broj 576. ISSN-0354-3641

⁴⁰ Izvor-Republički zavod za statistiku, stat.gov.rs – dostupan 07. 02. 2017. godine. Bilten broj 576. ISSN-0354-3641

ženskog poja tok istraživanog perioda od broja prijavljenih presudi se samo 24%. Kod osoba muškog pola rezultat istraživanja ukazuje da je gubitak zločina znatno niži i nalazi se na granici od 58% ili (1398 od 3310)/(v. tabela 11 i 12, grafikon 6).

Tabela 13. – prikazuje gubitak zločina između podnetih prijava, optužnica i presuda u istraživanom periodu-prijavljena, optužena i osuđena lica u 2013. godini

Naziv krivičnog dela	Prijavljena	Optužena	Osuđena
Nasilje u porodici	3782	2024	1532

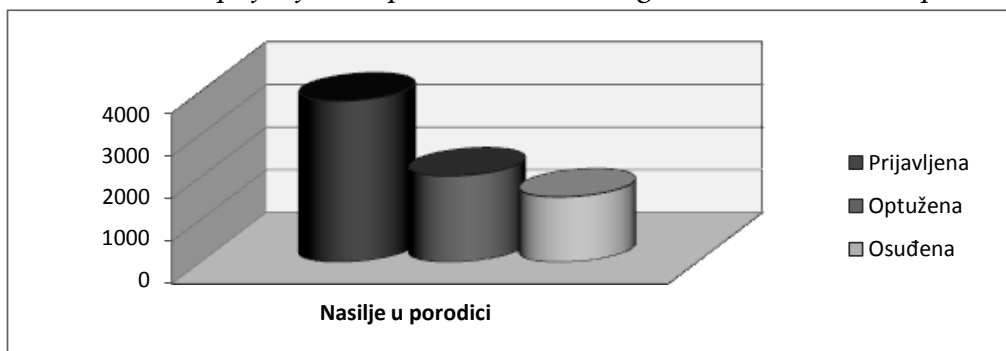
Izvor: Republički zavod za statistiku, stat.gov.rs Bilten broj 588. ISSN-0354-3641.⁴¹

Tabela 14. – prikazuje rezultat istraživanja primenom statističke metode i korelacije, odnosa prijavljenih, optuženih i osuđenih lica u 2013. godini u prema polu

Nasilje u porodici	Prijavljena		Optužena		Osuđena	
	muški	ženski	muški	ženski	muški	ženski
God/2013	3421	361	1887	137	1451	81

Izvor: Republički zavod za statistiku, stat.gov.rs Bilten broj 588. ISSN-0354-3641.⁴²

Grafikon br. 7. – prikazuje nalaze iz rezultata empirijskog istraživanja i njihove analize i rasprave, u korelaciji iz istraživanog uzorka: prijavljenih, optuženih i osuđenih građana u navedenom periodu

Izvor: Republički zavod za statistiku, stat.gov.rs Bilten broj 588. ISSN-0354-3641.⁴³

⁴¹ Izvor-Republički zavod za statistiku, stat.gov.rs – dostupan 07. 02. 2017. godine. Bilten broj 588. ISSN-0354-3641.

⁴² Izvor-Republički zavod za statistiku, stat.gov.rs – dostupan 07. 02. 2017. godine. Bilten broj 588. ISSN-0354-3641.

⁴³ Izvor-Republički zavod za statistiku, stat.gov.rs – dostupan 07. 02. 2017. godine. Bilten broj 588. ISSN-0354-3641.

Korelacijom dobijenih nalaza iz istraživanja uočava se da je gubitak zločina u periodu 2013. godine na granici od 59,50% od ukupnog broja prijavljenih-podnetih krivičnih prijava za izvršenje krivičnog dela nasilje u porodici i broja osuđenih lica oba pola. Nešto je manji gubitak zločina u odnosu broja optuženih i osuđenih lica oba pola i nalazi se na granici od 24,31% odnosno (75,69% osuđenih) ili (1532 od 2024) (v. tabela 13 i 14, grafikon 7). Uočavamo, da se uspeh tužilaštva nalazi na nivou od 76% od broja optuženih (v. tabela 13 i 14, grafikon 7). Nalaz ukazuje da je gubitak zločina izraženiji kod osoba ženskog pola gde je broj osuđenih na osnovu broja prijavljenih kao izvršilaca krivičnog dela nasilje u porodici na granici od 77,57% ili (81 od 361) (v. tabela 13 i 14, grafikon 7). Dakle, kod osoba ženskog pola tok istraživanog perioda od broja prijavljenih presudi se samo 23,43%. Kod osoba muškog pola rezultat istraživanja ukazuje da je gubitak zločina znatno niži i nalazi se na granici od 51,59% ili (1451 od 3421)/(v. tabela 13 i 14, grafikon 7).

Tabela 15. – prikazuje gubitak zločina između podnetih prijava, optužnica i presuda u istraživanom periodu-prijavljena, optužena i osuđena lica u 2014. godini

Naziv krivičnog dela	Prijavljena	Optužena	Osuđena
Nasilje u porodici	3642	1765	1561

Izvor: Republički zavod za statistiku, stat.gov.rs Bilten broj 603. ISSN-0354-3641⁴⁴

Tabela 16. – prikazuje rezultat istraživanja primenom statističke metode i korelacije, odnosa prijavljenih, optuženih i osuđenih lica u 2014. godini u prema polu

Nasilje u porodici	Prijavljena		Optužena		Osuđena	
	muški	ženski	muški	ženski	muški	ženski
God/2014	3295	347	1667	158	1463	98

Izvor: Republički zavod za statistiku, stat.gov.rs Bilten broj 603. ISSN-0354-3641⁴⁵

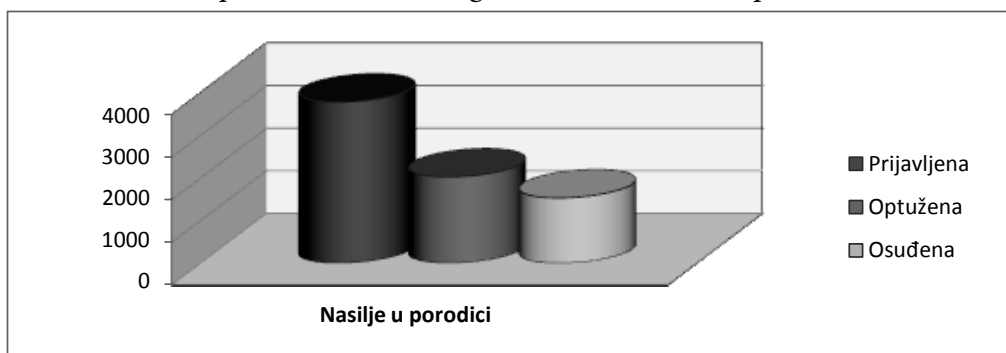
Korelacijom dobijenih rezultata iz istraživanja uočava se da je gubitak zločina u periodu 2014. godine na granici od 57,14% od ukupnog broja prijavljenih-podnetih krivičnih prijava za izvršenje krivičnog dela nasilje u porodici i broja osuđenih lica oba pola. Nalazi dalje upućuju na zaključak da je manji gubitak zločina u odnosu broja optuženih i osuđenih lica oba pola i nalazi se na granici od 11,56% odnosno (88,44% osuđenih) ili (1561 od 3642) (v. tabela 11 i 12, grafikon

⁴⁴ Izvor-Republički zavod za statistiku, stat.gov.rs – dostupan 07. 02. 2017. godine. Bilten broj 603. ISSN-0354-3641

⁴⁵ Izvor-Republički zavod za statistiku, stat.gov.rs – dostupan 07. 02. 2017. godine. Bilten broj 603. ISSN-0354-3641

6). Uočavamo da se uspeh tužilaštva nalazi na nivou od 88,44% od broja optuženih (v. tabela 15 i 16, grafikon 8). Nadalje, rezultat istraživanja ukazuje da je gubitak zločina izraženiji kod osoba ženskog pola gde je broj osuđenih na osnovu broja prijavljenih kao izvršilaca krivičnog dela nasilje u porodici na granici od 71,76% ili (98 od 347) (v. tabela 15 i 16, grafikon 8). Dakle, kod osoba ženskog pola tokom istraživanog perioda od broja prijavljenih presudi se samo 28,24%. Kod osoba muškog pola rezultat istraživanja ukazuje da je gubitak zločina znatno niži i nalazi se na granici od 55,56% ili (1463 od 3295)/(v. tabela 15 i 16, grafikon 8).

Grafikon br. 8.- prikazuje nalaze iz rezultata empirijskog istraživanja i njihove analize i rasprave, u korelaciji iz istraživanog uzorka: prijavljenih, optuženih i osuđenih građana u navedenom periodu

Izvor: Republički zavod za statistiku, stat.gov.rs Bilten broj 603. ISSN-0354-3641⁴⁶

Tabela 17. – prikazuje gubitak zločina između podnetih prijava, optužnica i presuda u istraživanom periodu-prijavljena, optužena i osuđena lica u 2015. godini

Naziv krivičnog dela	Prijavljena	Optužena	Osuđena
Nasilje u porodici	5040	2014	1778

Izvor: Republički zavod za statistiku, stat.gov.rs Bilten broj 617. ISSN 0354-3641.⁴⁷

⁴⁶ Izvor-Republički zavod za statistiku, stat.gov.rs – dostupan 07. 02. 2017. godine. Bilten broj 603. ISSN-0354-3641.

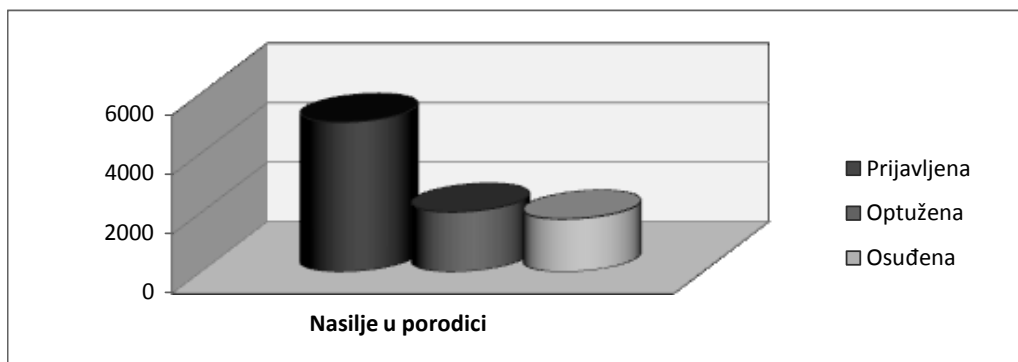
⁴⁷ Izvor- Republički zavod za statistiku, stat.gov.rs - dostupan 07. 02. 2017. godine. Bilten broj 617. ISSN 0354-3641

Tabela 18. – prikazuje rezultat istraživanja primenom statističke metode i korelacije, odnosa prijavljenih, optuženih i osuđenih lica u 2015. godini u prema polu

Nasilje u porodici	Prijavljena		Optužena		Osuđena	
Pol	muški	ženski	muški	ženski	muški	ženski
God/2015	4562	478	1992	122	1697	81

Izvor: Republički zavod za statistiku, stat.gov.rs Bilten broj 617. ISSN 0354-3641⁴⁸

Grafikon br. 9. – prikazuje nalaze iz rezultata empirijskog istraživanja i njihove analize i rasprave, u korelaciji iz istraživanog uzorka: prijavljenih, optuženih i osuđenih građana u navedenom periodu

Izvor: Republički zavod za statistiku, stat.gov.rs Bilten broj 617. ISSN 0354-3641.

Korelacijom nalaza iz istraživanja uočava se da je gubitak zločina u periodu 2015. godine na granici od 64,73% od ukupnog broja prijavljenih-podnetih krivičnih prijava za izvršenje krivičnog dela nasilje u porodici i broja osuđenih lica oba pola. Istraživanje pokazuje da se gubitak zločina u odnosu broja optuženih i osuđenih lica oba pola nalazi na granici od 11,72% odnosno (88,28% osuđenih) ili (1778 od 2014) (v. tabela 17 i 18, grafikon 8). Uočavamo da se uspeh tužilaštva nalazi na nivou od 88,28% od broja optuženih (v. tabela 17 i 18, grafikon 8). Gubitak zločina je izraženiji je kod osoba ženskog pola gde je broj osuđenih na osnovu broja prijavljenih kao izvršilaca krivičnog dela nasilje u porodici na granici od 83,06% ili (81 od 478) (v. tabela 17 i 18, grafikon 8). Dakle, kod osoba ženskog poja tok istraživanog perioda od broja prijavljenih presudi se samo 16,94%. Kod osoba muškog pola rezultat istraživanja ukazuje da je gubitak zločina znatno niži i nalazi se na granici od 62,81% ili (1697 od 4562), dok je broj osuđenih na nivou od 37,19%. (v. tabela 17 i 18, grafikon 6).

⁴⁸ Izvor - Republički zavod za statistiku, stat.gov.rs – dostupan 07. 02. 2017. godine. Bilten broj 617. ISSN 0354-3641

5. Zaključno razmatranje

Nalazi empirijskog i teorijskog istraživanju nedvosmisleno upućuju da je gubitak zločina kod krivičnog dela nasilje u porodici veoma izražen, da se nalazi u posmatranom periodu istraživanja na prostoru Republike Srbije, na srednjoj vrednosti od 45% do 53%. Dakle više od polovine podnetih krivičnih prijava, koje podnesu organi otkrivanja stavljajući osobi (građaninu) na teret izvršenje krivičnog dela nasilje u porodici ne bude obuhvaćeno optužnicom.

Kada se analiziraju rezultati istraživanja do kojih se došlo uočava se da je gubitak zločina izraženiji kada su u pitanju osobe ženskog pola, naročito u korelaciji broja podnetih krivičnih prijava za izvršenje krivičnog dela nasilje u porodici i broja presuda koje su donete kao osuđujuće.

Iz rezultata se nameće zaključak koji se može posmatrati i kao predlog za budući rad pravosudnog sistema, kojim se nesporno može ukazati na potrebu poboljšanja kvaliteta dokaznog materijala kojim se osobi stavlja na teret izvršenje krivičnog dela nasilje u porodici. To se naročito može uputiti organima otkrivanja a u manjoj meri i organima progona, jer se negativna korelacija kod gubitku zločina u odnosu na broj podignutih optužnica i broj presuda nalazi na nivou srednje vrednosti gubitka zločina od 14% do 23% posto što se ne može smatrati kvalitetnim radom ovih organa.

Analizirana korelacija učešća osoba po polu u izvršenju krivičnog dela nasilje u porodici, ukazuje da je ovaj procenat višestruko izraženiji na strani muškog pola koji je na srednjoj vrednosti između pet do šest puta više u odnosu na ženski pol.

Generalnim zaključkom koji je kompatibilan sa postavljenom hipotezom, može se izneti stanovište na osnovu rezultata istraživanja; da je gubitak zločina /u korelaciji broja podnetih krivičnih prijava i podignutih optužnica protiv počinioca kod krivičnog dela nasilje u porodici na prostoru Republike Srbije, izrazito visok, da se nalazi na srednjoj vrednosti od 45, 48 % posto ili (10 481 optuženih od 19 221 prijavljenih); da je gubitak zločina u korelaciji broja podnetih krivičnih prijava protiv građanina za izvršenje krivičnog dela nasilje u porodici i broja presuđenih od strane suda u izrazito negativnoj korelaciji i nalazi se na srednjoj vrednosti od 56,81% posto ili (13861 presuđenih od 31 685 prijavljenih građana); da je gubitak zločina u korelaciji odnosa optuženih i presuđenih na nivou srednje vrednosti od 14,88% posto ili (13861 osuđenih od 16284 optuženih); da je ovakav visok procenat gubitaka zločina neprihvatljiv iz etičkog, pravnog i drugih aspekata.

6. Literatura

- Angela Browne (1987): *When Bettered Woman Kill*, New York.
- Doob Dollard and Mower Miller (1961): *Frustration and Aggression*, University of Cologne. Ђорђе Игњатовић (2007): *Криминологија, Досије*, Београд.
- Ђорђе Игњатовић (2002) *Криминолошки аспекти насиља*, Институт за криминолошка и социолошка истраживања, Београд.
- Michael Jonson and Kathleen Ferraro (2000): *Research on domestic vilence in 1990s: Making distinctions*, *Journal of Marriage and the Family*, Volumen 62, Issue 4.
- Andrew Karmen (2004): *Crime Victims: An Introduction to Victimology*, eighth edition, Belmont, 2004.
- David Krech and Richard Crutehfield (2010): *General Psychology*, MeGram-Hill, New York, Volumen 42, issue 4.
- Љубиша Лазаревић (2002): *Деликти насиља – кривичноправни аспект*, Београд.
- Марија Лукић, Слађана Јовановић (2001): *Насиље у породици-насиље у присуству власти*, Београд.
- Edwin Sutherland and Donald Cressey, David Luckenbill (1992): *Principles of Criminology*, eleventh edition, Maryland.
- Wiwiam Straus, Norbert Steiner, Richard Gelles (2009): *Violence in the America Family-Behind Closed Doors*, New Jersey.
- Кривични законик РС, („Сл. гласник РС“, бр. 85/2005, 88/2005 – испр., 107/2005 – испр., 72/2009, 111/2009, 121/2012 и 104/2013).
- Породични закон РС, („Сл. гласник РС“, бр. 18/2005 и 72/2011 – др. закон).
- Републички статистички завод, stat.gov.rs (pristupljeno sajtu 07. 02. 2017-Bilteni 588, 603, 617.

FAMILY VIOLENCE – FROM CRIMINAL CHARGES TO A VERDICT IN THE REPUBLIC OF SERBIA

In the research work the authors indicate to the fact that the domestic violence is a very complex criminology, criminalistics and legal phenomenon. The number of criminal charges for the domestic violence is in the negative correlation with the number of accused and convicted persons. The results in this work confirm the fact that it has not been the right view of authors and professional practice presents for more than seventy years in Serbia that the illumination of crimes, as the model of work, is useful or effective. In order to obtain the findings about the negative correlation between the reported, accused and convicted persons, in this research we have used the statistics method, the method of content analysis, comparisons, correlations, deductions and inductions as well as descriptions and synthesis by which the goal of the research has been achieved – to notice and recognize the loss of crimes in the domestic violence.

Keywords: *criminal charges, accused, convicted, family violence, loss of crimes*